

Met eDNA naar een wijziging in het aanwijzingsbesluit

In het concept-beheerplan (2009) voor het Natura2000-gebied Weerter- en Budelerbergen & Ringselven zijn de verspreidingsgegevens van de kamsalamander uit 1987-1992 als voorlopig uitgangspunt genomen. Het definitieve Natura 2000-beheerplan vereist een leefgebiedenkaart, maar vanaf 1992 zijn geen waarnemingen van de kamsalamander bekend. Het gebrek aan actuele gegevens maakte een betrouwbare uitspraak over het actueel voorkomen niet mogelijk. In opdracht van de provincie Limburg is daarom een verspreidingsonderzoek geïnitieerd dat door middel van e(nvironmental)DNA in potentiële voortplantingswateren in het gebied uitsluitend geeft over de aan- of afwezigheid van de kamsalamander. De veertig meest kansrijke wateren zijn in juni 2017 bezocht; door droogval zijn negen ervan niet bemonsterd. De monsters zijn geanalyseerd met de zeer gevoelige qPCR-methode door Datura Molecular Solutions. Ter positieve controle zijn twee wateren buiten de begrenzing van het Habitatrichtlijngebied bemonsterd. In het Bakewells Peelke is kamsalamander uit de NDFF bekend en in 2017 is de soort er ook met schepnetten aangetoond. Twee van de 33 op kamsalamander-DNA geanalyseerde monsters bleken slechts positief: namelijk de twee wateren in het

eDNA bemonstering van kamsalamanders (foto: René Krekels)

Bakewells Peelke. De bemonstering vond plaats in de voor de kamsalamander optimale periode, wat blijkt uit het in de controlegebieden aantreffen van zowel juveniele als adulte dieren. In overeenstemming met de resultaten van het eDNA-onderzoek leverde aanvullend literatuuronderzoek evenmin hard bewijs voor het (historisch) voorkomen van de soort binnen de begrenzing van het Habitatrichtlijngebied. De historische data bleken betrekking te hebben op de kleine watersalamander, destijds in een rapportage afgekort als KS. De afkorting KS heeft hoogstwaarschijnlijk voor verwarring gezorgd. De aanwezigheid van de kamsalamander is dus niet vastgesteld. Dit rechtvaardigt het verwijderen van de kamsalamander uit de Natura2000-gebiedsaanwijzing, als onderdeel van de wijzigingen van de aanwijzingsbesluiten in 2018 (Ontwerp wijzigingsbesluit Habitatrichtlijngebieden vanwege aanwezige waarden, LNV).

Pim Lemmers & René Krekels, Bureau Natuurbalans – Limes Divergens BV lemmers@natuurbalans.nl

NETWERK

Succesvolle weidevogelcompensatie Land van Maas en Waal

De aanleg van infrastructuur kan grote impact hebben op bestaande natuurwaarden, bijvoorbeeld weidevogels. Als een negatieve invloed niet te voorkomen is, komt compensatie in beeld. Het project 'Zegeweg' in het Land van Maas en Waal toont aan dat succesvolle compensatie van weidevogels mogelijk is.

Ter compensatie van verloren weidevogelgebied bij de aanleg van de N322 bij Beneden-Leeuwen was aan de Zegeweg in Altforst een terrein van ruim 30 ha nieuw weidevogelgebied nodig. Het plan daarvoor is in nauw overleg met de Provincie Gelderland en het Waterschap Rivierengebied opgesteld. Ontwerp, inrichting en beheer zijn op de diversiteit in randvoorwaarden van de doelsoorten grutto, tureluur en watersnip afgestemd. Het terrein is in 2011 met natuurvriendelijke oevers, poelen en – om reliëf te krijgen – greppels ingericht. Het peilbeheer is lokaal aangepast en het maaibeheer gedifferentieerd. Op twee percelen is bos gekapt en de top laag verwijderd om de ontwikkeling tot weidevogelgebied mogelijk te maken. Het overige terrein is juist

niet afgegraven om de bodemfauna te sparen. In beheerovereenkomsten zijn afspraken over maairegimes en beperkte bemesting vastgelegd.

De weidevogels namen toe. Het aantal soorten varieert, maar vertoont een stijgende lijn. De territoria van grutto en tureluur zijn toegenomen van twee respectievelijk één in 2010 tot zes in 2016 en vijf respectievelijk vier in 2017. Watersnip is waargenomen, met goede hoop dat de soort gaat broeden. Ook wulp, veldleeuwrik en gele kwikstaart profiteerden van de herontwikkeling. Het totaal aantal territoria van weidevogels ging van 18 in 2010 naar 36 in 2017!

Kortom, een succesvolle compensatie voor weidevogels blijkt in relatief korte tijd mogelijk als maatwerk wordt geleverd in zowel het ontwerp als de uitvoering én vervolgens een duurzaam beheer wordt gevoerd dat is afgestemd op de diversiteit van de doelsoorten.

Lidia Gerrits
De Groene Ruimte
lidia.gerrits@dgr.nl

Trend territoria weidevogels Zegeweg

